

Til lovforslag nr. L 103

Folketinget 2015-16

Betænkning afgivet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 31. marts 2016

Betænkning

over

Forslag til lov om betalingskonti

[af erhvervs- og vækstministeren (Troels Lund Poulsen)]

1. Ændringsforslag

Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 13. januar 2016 og var til 1. behandling den 4. februar 2016. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og erhvervs- og vækstministeren sendte den 23. oktober 2015 dette udkast til udvalget, jf. ERU alm. del – bilag 24. Den 14. januar 2016 sendte erhvervs- og vækstministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Teknisk gennemgang

Udvalget afholdt den 24. februar 2016 en teknisk gennemgang af lovforslaget ved erhvervs- og vækstministeren. Erhvervs- og vækstministeren oversendte den 14. marts 2016 et notat til udvalget som opfølgning på den tekniske gennemgang af lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 henvendelse fra Forbrugerrådet Tænk, som erhvervs- og vækstministeren har kommenteret over for udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til erhvervs- og vækstministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Udvalgets spørgsmål til erhvervs- og vækstministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, LA, RV og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*. Flertallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (EL, ALT og SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Af et *mindretal* (DF, EL, ALT og SF):

Til § 12

1) *Stk. 1* affattes således:

»Et pengeinstitut skal tilbyde en forbruger en basal betalingskonto vederlagsfrit eller mod et gebyr, der højst må udgøre 180 kr. om året, uanset antallet af transaktioner på kontoen. Gebyret reguleres en gang årligt pr. 10. januar efter udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb. Første regulering finder sted med virkning fra den 1. februar 2017.«

[Indførelse af en grænse for det gebyr, der kan opkræves for en basal betalingskonto]

2) I *stk. 3* udgår: »1 og«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1]

3) Stk. 4 udgår.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-3

Ændringsforslagene indfører en grænse for det gebyr, der kan opkræves for en basal betalingskonto, således at gebyret

højest kan udgøre 180 kr. om året. Gebyret reguleres en gang årligt pr. 10. januar efter udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb. Første regulering finder sted med virkning fra den 1. februar 2017.

Hans Kristian Skibby (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Jan Rytkjær Callesen (DF) Lise Bech (DF) Ib Poulsen (DF)

Dorthe Ullemose (DF) Torsten Schack Pedersen (V) Preben Bang Henriksen (V) Eva Kjer Hansen (V) Jacob Jensen (V)

Erling Bonnesen (V) Jane Heitmann (V) Christina Egelund (LA) Joachim B. Olsen (LA) nfm. Brian Mikkelsen (KF)

Erik Christensen (S) Karin Gaardsted (S) Kirsten Brobøl (S) Mette Reissmann (S) Malte Larsen (S)

Rasmus Horn Langhoff (S) Anne Paulin (S) Pelle Dragsted (EL) Henning Hyllested (EL) Rasmus Nordqvist (ALT)

Christian Poll (ALT) Ida Auken (RV) Lisbeth Bech Poulsen (SF) Jonas Dahl (SF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	47	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	9	Javnaðarflokkurinn (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 103

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra erhvervs- og vækstministeren
2	Udkast til tidsplan
3	Teknisk gennemgang af dele af lovforslaget
4	Fastsat tidsplan over udvalgets behandling af lovforslaget
5	Henvendelse af 26/2-16 fra Forbrugerrådet Tænk
6	Notat om opfølgning på teknisk gennemgang den 24. februar 2016, fra erhvervs- og vækstministeren
7	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 103

Spm.nr.	Titel
1	Spm., om der i EU-reglerne er noget til hinder for, at der i loven eller i form af en bemyndigelsesbestemmelse fastsættes en øvre grænse for det gebyr, som et pengeinstitut kan kræve af forbrugeren for oprettelse af en basal betalingskonto, til erhvervs- og vækstministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om ministeren vil stille ændringsforslag, der indfører en øvre grænse for det gebyr, som et pengeinstitut kan kræve af forbrugeren for oprettelse af en basal betalingskonto, til erhvervs- og vækstministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvordan det sikres, at de – for bankerne – mindre attraktive kunder ikke kommer i klemme som følge af lovforslagets regler om adgangen til at fastsætte gebyr for oprettelse af en betalingskonto, til erhvervs- og vækstministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om ministeren vil sikre, at der – eksempelvis 2 år efter reglernes ikrafttræden – foretages en evaluering af pengeinstitutternes anvendelse af reglerne om fastsættelse af gebyr for oprettelse af en betalingskonto, til erhvervs- og vækstministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvilke konsekvenser det vil have for bankernes omkostninger, såfremt 1.000-kroners-grænsen for betalingsservicetransaktioner fjernes, til erhvervs- og vækstministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om kommentar til henvendelsen af 26/2-16 fra Forbrugerrådet Tænk, til erhvervs- og vækstministeren, og ministerens svar herpå

Udvalgets spørgsmål til erhvervs- og vækstministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske fra udvalget:

Spørgsmål nr. 1:

Ministeren bedes oplyse, om der i EU-reglerne er noget til hinder for, at der i loven eller i form af en bemyndigelsesbestemmelse fastsættes en øvre grænse for det gebyr, som et pengeinstitut kan kræve af forbrugeren for oprettelse af en basal betalingskonto? I forlængelse heraf bedes ministeren svare på, om der er noget til hinder for at indsætte et fælles loft på gebyr for både den basale indlånskonto jf. behandlingen af L 154, folketingsåret 2014-2015, 1. samling, og den basale betalingskonto, sådan at det samlede gebyr for de to konti – som for langt de fleste jo vil være én og samme konto – ligger på det niveau, der blev fastsat for indlånskontoen – altså højst 180 kr. om året svarende til 15 kr. om måneden.

Svar:

Der blev i januar 2013 opnået enighed mellem Finansrådet og den daværende erhvervs- og vækstminister om, at alle forbrugere, herunder svage forbrugere, skal have adgang til en basal indlånskonto på fair og rimelige vilkår.

Som opfølgning herpå fik den af den daværende regering allerede nedsatte arbejdsgruppe om det nye betalingskontodirektiv og adgang til en basal betalingskonto også til opgave at præcisere, hvad der skal forstås ved fair og rimelige vilkår for en basal indlånskonto. I arbejdsgruppen deltog Forbrugerrådet Tænk, Finansrådet, Nationalbanken, Nets A/S og Erhvervs- og Vækstministeriet.

Arbejdsgruppen afrapporterede i oktober 2014, og der var blandt deltagerne fra Finansrådet, Nationalbanken, Nets A/S og Erhvervs- og Vækstministeriet enighed om følgende afbalancerede løsning:

- 1) § 20-kontoen (den basale indlånskonto) skulle indeholde nærmere angive funktioner og udbydes til alle kunder gebyrfrit eller til højst 180 kr. om året.
- 2) PAD-kontoen (den basale betalingskonto) skulle tilbydes gebyrfrit eller til et rimeligt gebyr, som fastsættes af det enkelte institut under hensynstagen til det nationale indkomstniveau, det gennemsnitlige niveau for gebyrer for betalingskonti, pengeinstitutternes omkostninger for samtlige gebyrer ved drift af kontoen samt en rimelig fortjeneste.

Denne løsningsmodel er udmøntet dels ved L 154, som blev fremsat af den tidligere regering og vedtaget af et bredt flertal i folketinget 21. april 2015, hvor forbrugerne får adgang til den basale indlånskonto, med enkelte funktioner til et maksimalt gebyr på 180 kr. årligt, dels ved nærværende lovforslag, hvor man gennemfører andet ben i arbejdsgruppens løsningsmodel om den basale betalingskonto.

Der er ikke i direktivet eller i den øvrige lovgivning noget til hinder for, at der fastsættes en øvre grænse for gebyret for en basale betalingskonto. Såfremt der foreslås et fællesloft for begge kontotyper vil dette være en fravigelse af den løsningsmodel, som arbejdsgruppen har lagt op til.

Jeg mener på den baggrund ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre et loft for den basale betalingskonto.

Spørgsmål nr. 2:

Vil ministeren stille ændringsforslag, der indfører en øvre grænse for det gebyr, som et pengeinstitut kan kræve af forbrugeren for oprettelse af en basal betalingskonto? Hvis det ikke er tilfældet bedes ministeren levere teknisk bistand til sådanne ændringsforslag.

Svar:

Det er min opfattelse, at lovforslagets regler vedrørende fastsættelse af et eventuelt gebyr for en basal betalingskonto er udtryk for en god og fornuftlig balance, når vi med lovforslaget forpligter pengeinstitutterne til at give samtlige forbrugere adgang til en basal betalingskonto.

Jeg mener ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre et prisloft for den basale betalingskonto. Et prisloft risikerer at være normerende for prissætningen, så alle pengeinstitutter opkræver det maksimale gebyr, som loven tillader og undlader at konkurrere på dette område.

I den sammenhæng skal det bemærkes, at en basal betalingskonto svarer til den kontoform, som de fleste danske forbrugere har i dag. Denne kontoform må således forventes fortsat at ville være underlagt en betydelig konkurrence, hvorfor mange institutter formentlig, som institutterne gør i dag, vil vælge at fastsætte et lavt gebyr eller tilbyde den gratis.

Der vurderes derfor ikke at være et behov for, at lovforslaget indeholder en egentlig grænse for størrelsen af et rimeligt gebyr for adgangen til en basal betalingskonto. Et sådant loft og dermed indførelse af prisregulering vil være et indgreb i markedsmekanismen, hvilket man bør være tilbageholdende med.

På den baggrund har jeg ikke til hensigt at stille det nævnte ændringsforslag. Jeg er imidlertid indstillet på at gennemføre en evaluering af lovgivningen, herunder særligt af pengeinstitutternes anvendelse af reglerne om fastsættelse af gebyr for oprettelse af en betalingskonto, to år efter lovens ikrafttræden.

Udvalget har anmodet om lovteknisk bistand til at udarbejde et ændringsforslag, der indfører en øvre grænse for det gebyr, som et pengeinstitut kan kræve af forbrugeren for en basal betalingskonto. Nedenfor er angivet, hvordan et ændringsforslag kunne udformes.

Ændringsforslag

til

Forslag til lov om betalingskonti

Til § 12

1) § 12, stk. 1, affattes således:

»§ 12. Et pengeinstitut skal tilbyde en forbruger en basal betalingskonto vederlagsfrit eller mod et gebyr, der højest må udgøre [x] kr. om året, uanset antallet af transaktioner på kontoen. Gebyret reguleres en gang årligt pr. 10. januar efter udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb. Første regulering finder sted med virkning fra den 1. februar 2017.«

[Indførelse af en grænse for det gebyr, der kan opkræves for en basal betalingskonto]

2) I stk. 3 udgår: » 1 og«

[Konsekvensændring af ændringen i nr. 1]

3) Stk. 4 udgår.

[Konsekvensændring af ændringen i nr. 1]

Jeg skal afslutningsvis understrege, at jeg ikke kan støtte et sådant ændringsforslag.

Spørgsmål nr. 3:

Ministeren bedes redegøre for, hvordan det sikres, at de – for bankerne – mindre attraktive kunder ikke kommer i klemme, som følge af forslaget om adgangen til at fastsætte gebyr for oprettelse af en betalingskonto? I besvarelsen bedes ministeren forholde sig til risikoen for, at mere attraktive kunder tilbydes gratis løsninger, og at bankernes eventuelle omkostninger således reelt overvælttes på gruppen af mindre attraktive kunder i form af et gebyr, der hverken står mål med bankens udgifter i forhold til den enkelte eller de pågældende bankkunders indkomstniveau.

Svar:

Med lovforslaget sikres det, at alle borgere har adgang til en betalingskonto gratis eller mod betaling af et rimeligt gebyr.

Ved fastsættelsen af, hvad der er et rimeligt gebyr skal der tages hensyn til det nationale indkomstniveau, de gennemsnitlige gebyrer, der kræves af pengeinstitutter i Danmark samt pengeinstitutternes omkostninger og en rimelig fortjeneste. Det er en udtømmende opregning af kriterier, der kan indgå i fastsættelsen af et rimeligt gebyr.

Et pengeinstitut kan ikke vælge at fastlægge gebyrer individuelt f.eks. på baggrund af en kreditvurdering af den enkelte kunde. Der er således ingen risiko for, at gebyrstørrelsen kan differentieres mellem attraktive og mindre attraktive kunder.

Derudover er der tale om en samlet vurdering af, om gebyret er rimeligt. Hvis et pengeinstitut har meget høje omkostninger eller fastsat en meget høj avance og dette medfører, at gebyret ligger over det gennemsnitlige opkrævede gebyr eller ikke står i rimeligt forhold til indkomstniveauet i Danmark, vil det kunne medføre, at gebyret ikke anses for at være rimeligt. Et pengeinstitut kan fx ikke overføre eventuelle andre omkostninger fra andre produkter, til de kunder, der har en betalingskonto.

Finanstilsynet får med lovforslaget bemyndigelse til at kunne påbyde pengeinstituttet at sætte gebyret ned. I denne situation vil Finanstilsynet endvidere kunne underrette Forbrugerombudsmanden, som herefter har mulighed for at anlægge sag om tilbagesøgning af det uretmæssige opkrævede beløb.

Endelig skal det bemærkes, at konkurrencelovens regler om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler forhindrer, at der kan opstå en situation, hvor der er en samordnet praksis mellem pengeinstitutterne om at fastsætte et gebyr på et uforholdsmæssigt højt niveau i et forsøg på at påvirke forbrugernes adfærd.

Spørgsmål nr. 4:

Vil ministeren sikre, at der – eksempelvis to år efter reglernes ikrafttræden – foretages en evaluering af pengeinstitutternes anvendelse af reglerne om fastsættelse af gebyr for oprettelse af en betalingskonto?

Svar:

Jeg vil gerne sikre, at der to år efter reglernes ikrafttræden gennemføres en evaluering af lovgivningen, herunder særligt pengeinstitutternes anvendelse af reglerne om fastsættelse af gebyr for oprettelse af en betalingskonto.

Derudover vil jeg understrege, at Finanstilsynet løbende vil føre tilsyn med, om pengeinstitutterne overholder reglerne i lovforslaget, herunder om det enkelte pengeinstituts niveau for et eventuelt gebyr for betalingskontoen er rimeligt.

Spørgsmål 5 nr.:

Ministeren bedes svare på, hvilke konsekvenser det vil have for bankernes omkostninger, såfremt 1.000 kroners grænsen for betalingservice-transaktioner fjernes, og herunder bedes ministeren svare på, om ministeren kan garantere, at et gebyr for oprettelse af en betalingskonto reelt kommer til at afspejle bankernes eventuelle omkostninger forbundet med kontoen.

Svar:

Jeg skal indledningsvis oplyse, at i min besvarelse af spørgsmålet forudsættes det, at der spørges til, hvilke konsekvenser det har for bankernes omkostninger, såfremt grænsen for betalings servicetransaktioner sættes til 0 kr.

Betaling af regninger gennem betalingservice sker i dag uden forudgående saldokontrol. Hvis en betaling medfører, at kontoen overtrækkes, kan den kun tilbageføres, hvis betalingen er på mindst 1.000 kr. Det vil sige, at pengeinstituttet hæfter for transaktioner under 1.000 kr., der ikke er dækning for, og vil lide tab, hvis beløbet ikke kan inddrives hos forbrugeren. Dette tab vil være en omkostning for bankerne, der vil kunne inddrages i vurderingen af, om gebyret for en basal betalingskonto er rimeligt.

Denne tilbageførelsesgrænse på 1000 kr. følger ikke af lovgivningen, men er et vilkår, der indgår i aftalen mellem Nets og de erhvervsdrivende, som anvender produktet.

Hverken Erhvervs- og Vækstministeriet eller Finansrådet har kendskab til størrelsen af det tab, som bankerne har i dag som følge af dette aftalevilkår. I det omfang bankerne har tab som følge af dette vilkår, vil de samlede omkostninger, som bankerne bærer som følge af 1.000 kroners grænsen falde, hvis vilkåret fjernes. Det indebærer imidlertid, at omkostningerne, som følge af, at der ikke er dækning på kundens konto, vil blive flyttet til betalingsmodtagerne, dvs. de erhvervsdrivende i fx detailhandelen som anvender Nets.

Som det fremgår af lovforslaget, skal der ved fastsættelsen af, hvad der er et rimeligt gebyr tages hensyn til det nationale indkomstniveau, de gennemsnitlige gebyrer, der kræves af pengeinstitutter for en basal betalingskonto eller anden betalingskonto i Danmark samt pengeinstitutternes omkostninger og en rimelig fortjeneste.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at alle tre kriterier indgår i en samlet vurdering af, om et gebyr kan anses for rimeligt. I vurderingen af om gebyret er rimeligt, vil Finanstilsynet kunne bede virksomhederne om at redegøre for sine omkostninger og sammenligne dem med andre pengeinstitutters omkostninger.

Spørgsmål nr. 6:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 26/2-16 fra Forbrugerrådet Tænk, jf. L 103 - bilag 5.

Svar:

Forbrugerrådet Tænk har kommenteret følgende tre emner:

- 1) Kun en basal betalingskonto dækker de basale betalingsbehov
- 2) Rimeligt gebyr for en basal betalingskonto

3) Betalingsservice uden kreditrisiko for bankerne

Ad 1)

Jeg noterer mig, at Forbrugerrådet Tænk finder det glædeligt, at vi med lovforslaget sikrer, at alle borgerne får adgang til betalingsservice. Kontoen kan bruges til at indsætte og hæve penge samt anvendes som Netbank. Derudover vil der være mulighed for få tilknyttet et betalingskort, adgang til netbank samt gøre brug af betalingsservice.

Ad 2)

Jeg forstår Forbrugerrådet Tænks kommentar til dette punkt således, at Forbrugerrådet argumenterer for, at omkostninger til betalingsservice ikke bør indgå i fastlæggelsen af, hvad der er et rimeligt gebyr, da gebyr herfor ikke opkræves hos kunden men hos betalingsmodtageren.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Finanstilsynet som led i sin virksomhed fører tilsyn med, om et pengeinstitut opkræver et rimeligt gebyr for en basal betalingskonto. I vurderingen af om gebyret er rimeligt, vil Finanstilsynet kunne bede virksomhederne om at redegøre for sine omkostninger. Finanstilsynet vil i den forbindelse have mulighed for at undersøge, hvilke omkostninger, der dækkes af et gebyr, og om omkostningerne i forvejen er dækket af gebyrer, som er opkrævet fra tredjemand som eksempelvis betalingsmodtagere.

Ad 3)

Forbrugerrådet anfører i sin henvendelse til Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget, at det vil være uproblematisk at fjerne betalingsgarantien på 1.000 kr. i betalingsservicesystemet.

Jeg henviser til min besvarelse af spørgsmål 5 ad L 103, hvoraf det bl.a. fremgår at grænsen på 1.000 kr. ikke af reguleret i lovgivningen, men er et aftalevilkår fastsat af Nets.